

Tyresö kommun
Socialförvaltningen
Staffan Agesand

TJÄNSTESKRIVELSE

2009-11-13

1 (5)

Diarienummer 138/09-731

Socialnämnden

Kundvalssystem vid sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder

Förslag till beslut

- Ett kundvalssystem införs för biståndsbedömd sysselsättning för personer med psykiska funktionshinder.
- Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag till försöksverksamhet.
- Beslut att delta i sysselsättning enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen delegeras till handläggare.

Anita Brynje
Förvaltningschef

Catarina Stavenberg
Stabschef

Sammanfattning

Rehabcenters verksamhet startade som en samarbetsorganisation mellan Tyresö kommun, psykiatri, försäkringskassan och arbetsförmedlingen. Huvudmännen har successivt dragit sig ur detta samarbete men samverkar nu i KomAn-projektet som syftar till att personer med funktionsnedsättning ska finna vägar ut i arbetslivet. Kommunen har ansvar för att ge bistånd i form av sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning som har betydande svårigheter i sin livsföring. Förvaltningen föreslår att ett kundvalssystem utformas för att främja inflytande för

de personer som behöver bistånd. Innan systemet införs fullt ut föreslås att en sådan verksamhet provas under en försöksperiod om cirka 1 år. Inom Rehabcenter planeras bildande av ett socialt företag med 20-25 platser under försöksperioden.

Beskrivning av ärendet

Inledning

Rehabcenter bedriver idag en öppen verksamhet med arbetsförberedande verksamhet för personer med psykisk problematik och sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning. Rehabcenter startade för 13 år sedan som en samarbetsorganisation mellan Tyresö kommun, psykiatri, försäkringskassan och arbetsförmedlingen. Kommunen har ansvarat för administration, lokaler och huvuddelen av personalen. De andra huvudmännen har bidragit ekonomiskt och tillhandahållit ett rehabombud vardera.

De olika huvudmännen har successivt dragit sig ur samarbetet och under 2009 har den sista samarbetspartnern, landstingets psykiatri, lämnat samarbetet. Kommunen har därmed hela kostnaden för verksamheten och en översyn av Rehabcenters organisation och budget genomförs.

Under 2009 har EU-medel beviljats för det 3-åriga KomAn-projektet där motsvarande huvudmän, vilka ursprungligen deltog i samarbetet kring Rehabcenter, kommer att delta. KomAn-projektet syftar till att bl.a. personer med psykisk funktionsnedsättning ska finna vägar ut i arbetslivet. KomAn har därmed tagit över motsvarande roll som Rehabcenter haft som samarbetsform för målgruppen mellan de inblandade huvudmännen.

Rehabcenter

Rehabcenter riktar sig till personer med någon form av psykisk funktionsnedsättning. Verksamheten har idag cirka 90 deltagare. Det är en öppen verksamhet, d.v.s. ingen biståndsprövning görs. Sedan en längre tid tillbaka är det mycket långa väntetider för nya deltagare och i takt med att de olika huvudmännen dragit sig ur har kösystemet blivit orimligt. De personer som deltar i Rehabcenter har olika grad av funktionsnedsättning. Vissa av deltagarna klarar av arbetsförberedande träning medan andra behöver sysselsättning för att t.ex. bryta sin isolering och få en meningsfull sysselsättning under dagtid.

Ansvarsfördelning

För personer med psykisk funktionsnedsättning och deras möjligheter att få stöd och olika insatser för att hitta vägar till eller tillbaka till arbetslivet, har huvudmännen ett delat ansvar. Det är av yttersta vikt att den enskilde "inte faller mellan stolarna" utan att huvudmännen kan samverka genom olika insatser.

Kommunens ansvar enligt socialtjänstlagen är att ge bistånd i form av sysselsättning för personer som har betydande svårigheter i sin livsföring. Rehabcenter fyller en viktig funktion och erbjuder olika former av sysselsättning för de personer som har ett sådant behov. För andra deltagare har andra huvudmän t.ex. arbetsförmedlingen ett tydligt ansvar att erbjuda arbetsmarknadsinsatser. Nya samverkansformer växer nu fram dels i KomAn-projektet och dels i Samordningsförbundet som planeras starta under 2010. Det är av stor vikt att Rehabcenters deltagare kan fortsätta inom verksamheten men också att de vid behov kan erbjudas andra insatser exempelvis inom KomAn-projektet. Det är också viktigt att nya personer erbjuds insatser utan orimliga kötider.

Valfrihet och sociala företag

För att främja ett framtida inflytande för de personer som behöver biståndsbedömd sysselsättning enligt socialtjänstlagen, kan kommunen införa ett valfrihetssystem enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem, LOV, alternativt upphandla verksamhet enligt Lag (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU. Redan idag finns ett mindre antal personer som får sin sysselsättning genom stiftelsen Fountain House där biståndsavdelningen köper plats efter den enskildes önskemål.

Diskussioner med bl.a. enhetschefen för Rehabcenter har förts sedan våren kring intresset hos personalen att bilda ett socialt företag. Enhetschefen Ilva Moen har visat ett tydligt intresse för detta och har nu ansökt hos Bolagsverket om registrering av ett socialt företag, en ekonomisk förening med brukarinflytande.

Regeringen har under 2009 avsatt ett särskilt ekonomiskt stöd att söka för kommuner som utvecklar ett valfrihetssystem för sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. Regeringen är särskilt positiv till om detta stöd stimulerar framväxten och utvecklingen av sociala företag att bedriva den här typen av verksamheter.

Försöksverksamhet

Förvaltningen föreslår att socialnämnden beslutar att ett kundvalssystem ska utformas. Innan ett kundvalssystem kan genomföras måste en ny ekonomisk styrmodell med ett s.k. pengssystem utformas, tydliga spelregler antas etc. Innan

systemet införs fullt ut bör en sådan verksamhet prövas under en övergångsperiod av cirka ett år.

Under försöket kan kommunen direktupphandla ett mindre antal platser efter biståndsprövning och den enskildes önskemål. Under försökstiden kan det sociala företaget starta i mindre skala.

Rehabcenters övriga verksamhet med arbetsförberedande verksamheter fortgår under försökstiden. Denna del anslagsfinansieras. Antalet rehabombud har minskats och motsvarande insats kan erbjudas inom KomAn-projektet. Deltagarna kommer vid behov ha möjlighet att fortsätta inom Rehabcenter och några kommer att erbjudas insatser av KomAn och eventuellt inom det framtida Samordningsförbundet.

Allmänt om ersättningssystemet

Sysselsättning som direktupphandlas under provperioden ersätts utifrån en prestationsrelaterad hel- eller deltidsschablon. Ersättningssystemet omfattar endast biståndsbedömda insatser. Ersättning utgår per brukare utifrån en hel- eller deltidsschablon.

Schablonen är inte behovsrelaterad i den bemärkelsen att det finns olika nivåer för olika vårdtyngd. Schablonen är framtagen huvudsakligen genom att den befintliga budgeten delas med antalet deltagare i dagens verksamhet på Rehabcenter.

Hel- eller deltid

Enligt en mätning från socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden i Stockholms stad deltar en brukare med sysselsättning enligt SoL i snitt mellan 9 -12 timmar per vecka. Undersökningen omfattade 617 personer inom socialpsykiatri med sysselsättning enligt SoL inom Stockholms stad.

Heltidsschablon gäller för deltagare som har en sysselsättningsgrad av 12 timmar eller mer per vecka. För deltagare som har sysselsättningsgrad under 12 timmar per vecka faller en deltidsschablon ut. Deltidsschablonen bör utgöra 80 % av heltidsschablonen. Detta oavsett hur stor sysselsättningsgraden är under den så kallade heltidsgränsen. Deltidsschablonen bör inte differentieras ytterligare. Anledningen är att det krävs motsvarande personalstyrka oavsett om den enskilde deltar 5 eller 10 timmar per vecka i verksamheten. Personalkostnaden är därför i storleken liknande även vid något varierande sysselsättningsgrad inom samma verksamhet.

Antalet deltagare

Bedömningen huruvida den enskilde har rätt till bistånd enligt socialtjänstlagen i form av sysselsättning görs utifrån om den enskilde har betydande svårigheter i sin livsföring på grund av sitt psykiska funktionshinder eller inte. Den betydande svårigheten ska bestå i att den enskilde själv inte förmår att tillgodose sitt eget behov av daglig syssla och därmed blir lidande p.g.a. av att denne t.ex. isolerar sig. Den enskildes oförmåga att själv kunna bereda sig någon form av daglig syssla ska vara destruktiv, d.v.s. den enskildes isolering ska inte vara dennes genomtänkta val. Under försöksperioden kommer endast ett mindre antal delta i det sociala företaget, alternativt annan köpt plats för sysselsättning. Rehabcenters arbetsförberedande verksamhet och sysselsättning i övrigt kommer att finnas kvar under försöksperioden.